

סימן שמ

דיני גוזז, כותב, מוחק, משרטט ומעמר

גוזז

א. הגוזז¹ הוא מאבות מלאכות, שכן במשכן היו גוזזין עורות התחשים ואילים².

ב. הגוזז צמר מבהמה וחיה, בין מן החי בין מן המת, אפילו מן העור המופשט - חייב³.

ג. וכן הגוזז שער - חייב אפילו על שתי שערות בלבד. ועל אחת - פטור, אבל אסור מן התורה כשאר חצי שיעור⁴.

והמלקט לבנות מתוך שחורות שלא יהא נראה זקן - אפילו באחת חייב⁵.

ד. וכן החותך צפרנים בכלי - חייב⁶.

ה. אין הגוזז והחותך צפרנים בכלי חייב, אלא אם כן צריך לצמר או לשער או לצפרנים שחתך. אבל אם אין צריך להם - הרי זה מלאכה שאינה צריכה לגופה⁷.

אבל יש אומרים שאף אם אין צריך לצמר ושער וצפרנים - חייב, שעיקר המלאכה היא העברת השער והצמר מהעור והצפרנים מהאצבעות, והרי הוא צריך לגוף העברה זו. ועוד, שגם במשכן היו גוזזים עורות התחשים אף על פי שלא היו צריכים לשערן⁸.

חייב. ומשמע עוד שהחייב דוקא אם עשה כן כדי "שלא יהיה נראה זקן", אבל בלאו

הכי אינו חייב. וראה קצוה"ש סי' קמג סק"ה קרוב לסופו. אג"ק ח"א ע' י. ועוד

6. שוע"ר ס"א. סי' שכח סל"ז.

7. וחייבו תלוי במחלוקת אם מלאכה שאינה צריכה לגופה פטור או חייב, כמובא לעיל בהקדמה.

8. שוע"ר ס"ב. וכן עיקר להלכה (משמעות

---

1. גוזז צמר ע"י כלי (משמעות שוע"ר ס"א).

2. שוע"ר ס"א.

3. שוע"ר ס"א.

4. ע"פ שוע"ר ס"א. ודבר זה אפילו בחול אסור, משום "לא ילבש גבר שמלת אשה" (דברים כב, ה), שתרגומו: "לא יתקן גבר בתקוני אתתא" (שוע"ר שם).

5. שוע"ר ס"א. משמע שאפילו יש לו הרבה שערות לבנות וליקט רק אחת -

תולש

- ן. התולש צמר בידו מן הבהמה או מהעור - פטור, שאין דרך גזיזה בכך. אבל אסור מדברי סופרים⁹.
- ז. וכן הנוטל שערו וצפורניו בידיו או בשיניו - פטור. אבל אסור מדברי סופרים¹⁰, ואפילו לאחרים¹¹.
- ח. אבל המורט נוצה בעוף - יש לחייבו משום גוזז¹², שהרי כן דרך העוף לתלוש נוצתו ביד¹³.
- ט. אסור לרחוץ פניו ידיו ורגליו¹⁴ בדבר המשיר שער בודאי, בענין שהוא פסיק רישיה ולא ימות¹⁵.

12. וגם יש לחייבו משום עוקר דבר מגידולו (שוע"ר סי תצח שם).

13. שוע"ר שם. וראה קצוה"ש סי' קמג בדה"ש סק"א (ובהערות שבע' קסז) שמלמד זכות על אלו המסירים בשבת את הנוצות הקטנות מבשר עוף מבושל או צלוי, שאין בזה איסור משום גוזז.

14. במקום שיש בו שערות (בדה"ש סי' קמג סק"ב).

15. ע"פ שוע"ר סי' שכו ס"ח. ואסור לסרוק במסרק בשבת, ואפילו במברשת רכה, שאי אפשר שלא יעקרו שערות וחייב משום גוזז (ע"פ שו"ע סי' שג סכ"ז. שוע"ר סי' תקכג ס"ב).

אין להוציא שום דבר הדבוק בשערות אם על ידי זה יגרום בודאי שיתלשו שערות (ע"פ שוע"ר סי' שטז סכ"א). ויש לזהר באוכל הדבוק בזקן שינקה באופן שלא יתלוש שערות הזקן (מנחת שבת סי' פ ס"ק קיז).

ומותר לתקן מעט את השערות במברשת רכה (אם ידוע שהיא אינה משירה שער בודאי), ובלבד שתהא מיוחדת לשבת (ע"פ

שוע"ר שם ובסעיף ג. וכן משמע בשוע"ר סי' שכח סל"ז).

9. שוע"ר ס"א. אבל ראה שוע"ר סי' תצח סכ"ג שכתב שאף ש"אינו חייב משום גוזז, מכל מקום הרי הוא חייב משום עוקר דבר מגידולו". וראה גם תהל"ד סי' שמ אות ב. ויש להזהר במלבוש הנעשה מפרוה שלא יתלוש השער ממנו (מנחת שבת סי' פ ס"ק קטז).

10. המנקה לכלוך או כל דבר החוצץ לנטילת ידים בשבת, דוחק את הבשר שתחת הציפורן כדי שלא יגרור את הציפורן כשמסיר הכלוך (ע"פ שוע"ר סי' קסא ס"ג בסופו בחצע"ג).

11. שוע"ר ס"א. אשה ששכחה ליטול הצפרנים בערב שבת ובשבת הוא ליל טבילתה - אין להתיר לומר לנכרית לחתכן בכלי, שזהו שבות גמור ולא התירוהו לצורך מצוה. אלא תאמר לה ליטלן ביד או בשיניים, שזהו שבות דשבות (שוע"ר ס"ב). דעת רבנו הזקן לענין אם אפשר לטבול בלי לחתוך הצפרניים - ראה טהרה כהלכה פי"ט הערה 203.

צפורן שפירשה

י. צפורן שפירשה, וכן רצועות דקות שפירשו מעור האצבע סביב הצפורן, אם פרשו רובן - אין בהם משום גוזז מן התורה אפילו כשחותכן בכלי, כיון שהם קרובים להנתק, אלא שאסור מדברי סופרים.

אבל מותר להסיר ביד אפילו לכתחילה אם הן מצערות אותו, שאין זו דרך גזיזה. והוא שפירשו לצד הצפורן, ויש אומרים כלפי הגוף. וצריך לחוש לשני הפירושים¹⁶.

יא. ואם לא פירשו רובן ונטלן ביד - פטור אבל אסור, חתכן בכלי - חייב משום גזוז¹⁷.

יבלת

יב. אסור לחתוך יבלת מגופו, בין ביד בין בכלי, בין לו בין לאחרים, בין יבלת לחה בין יבשה.

ואם חתך יבלת לחה בכלי - חייב משום גוזז, להמחייבים משום גזיזה אף אם אין צריך למה שגזוז¹⁸.

כותב

יג. הכותב הוא מאבות מלאכות, שכן היו כותבין על קרשי המשכן לסימן לידע איזה בן זוג¹⁹.

מג"א סי' שג סקכ"ב. שוע"ר סי' שכז ס"ג). ומותר להפריד את השערות זו מזו ביד (ע"פ רמ"א סי' שג סכ"ו). ולענין סריקת פאה נכרית בשבת - ראה בדי השלחן סי' קמו סקכ"א שאין בזה משום תולש, כיון שאין איסור פסיקה בדבר תלוש, ומתיר לסרוק מעט במברשת רכה המיוחדת לשבת, ושם הפאה אינה ראויה ללבישה אלא ע"י סריקה - אסור לסורקה משום מתקן מנא. וראה גם בדה"ש סי' קמג

סוסק"ו.
ומותר להסתכל במראה בשבת, ואין חשש שמא יסיר נימין המדולדלים מראשו וזקנו (ע"פ שוע"ר סי' שב סכ"ה).
וראה לעיל סי' שיג-ד מדין איסור בונה בשערות, ובסי' שיז לענין קליעת שערות.
16. שוע"ר סי' שכח סל"ז.
17. שוע"ר שם.
18. שוע"ר ס"ג.
19. שוע"ר ס"ד.